

Figuur 1: Mooi panorama

Het belang van schoonheid

dr. Rob van Gerwen
Departement Wijsbegeerte
Universiteit Utrecht

25 oktober 2012

<http://www.phil.uu.nl/rob/>

1 Natuurschoonheid

Drie soorten schoonheid

1. Natuurschoonheid, drie modellen
 - a. Panorama's (vereist afstand tot de natuur) (Zie fig. 1).
 - b. Objecten (voor op de schoorsteen; object uit de natuur weggenomen) (Zie fig. 2a).
 - c. Omgevingen (gebeurtenissen; we zijn zelf in de natuur) (Zie fig. 2b).
2. Kunstschoonheid

(a) Bloem

(b) Gebeurtenis

Figuur 2: Mooie natuur

3. Menselijke schoonheid

Wat is schoonheid

Definitie

Schoonheid is het besef in de waarneming, van de toewijding van het andere (aan zijn eigen logica)

Of ook:

In schoonheid ervaren we het anders-zijn van het andere

We delen schoonheid

- Door haar samen te zien of te horen
- Is fundamenteel voor ons samenzijn

2 Mensen

Bestaan er lelijke mensen?

- Experiment

(a) Brad Pitt en Angelina Jolie

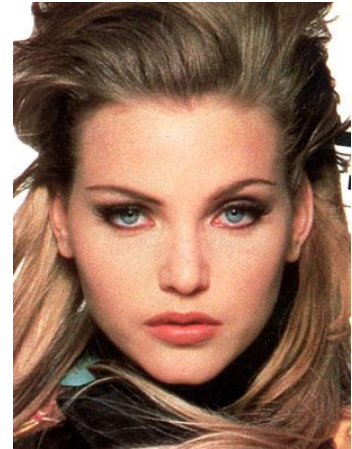
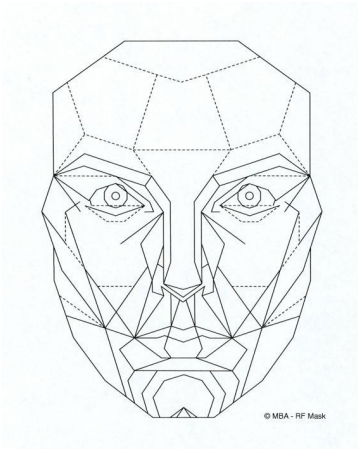

(b) Beyonce Knowles

Figuur 3: Foto's van mooie mensen

Figuur 4: Modellen: Mooie mensen met beperkt repertoire

Figuur 5: Zijn dit de proporties van het ideaal mooie gelaat?

(a) Steve

(b) Gina

(c) Yvette

Figuur 6: Mr Toledano: "A New Kind of Beauty"

Lelikhheid

Definitie

Lelikhheid is het besef dat iets (in de waarneming) ons verhindert om de toewijding van de ander (aan zijn eigen (morele) logica) waar te nemen

Of ook:

Lelikhheid verhindert het besef van de eigenheid van de ander: we blijven in het uiterlijk steken

Lelikhheid, voorbeelden

- Al wat ons verhindert de mens in de ander te zien is lelijk
 - Vergroeiingen van het skelet (De Elephant man (Zie fig. 7a)), brandwonden in het gelaat, of extreme obesitas verhinderen dat we met de blik contact met de ander krijgen \equiv lelijk
 - Cosmetische chirurgie (Zie fig. 6) maakt mensen vaak onbereikbaar voor de blik van de ander \equiv lelijk
 - Wie uitzonderlijk knap is (lijkt op de mooie mensen in de foto's) kan voor andermans blik ontoegankelijk worden \equiv lelijk (in zekere zin)
 - * Vandaar wellicht een narcistische reactie bij wie zich zo mooi "weet"
- Niet dat deze mensen lelijk *zijn*, maar dit is het soort hindernissen dat mensen voelen als ze hen zien
 - volgens mijn definitie betekent dat dat men hen lelijk vindt

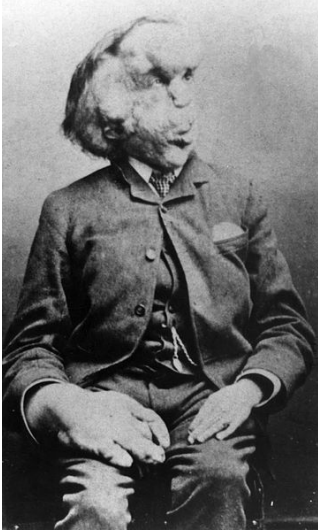
Kant: *Kritik der Urteilskraft*, § 17

Definitie van menselijke schoonheid

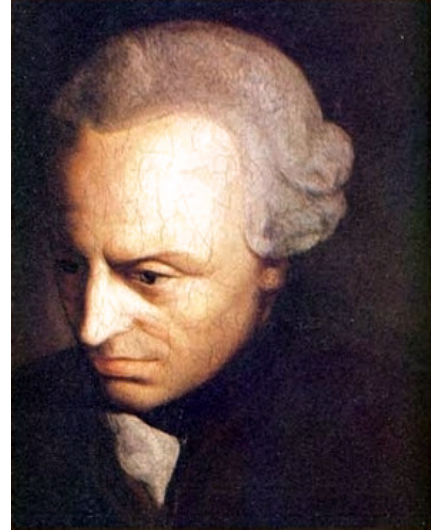
Menselijke schoonheid is de expressie van een moreel innerlijk

Een of twee soorten menselijke schoonheid?

- Foto's van mooie mensen
- Mooie mensen die u aankijken

(a) Joseph Merrick, ca. 1889

(b) Immanuel Kant (1724-1804)

Figuur 7: Menselijke schoonheid is de expressie van een moreel innerlijk

Subjectief — intersubjectief

- Schoonheid en lelijkheid zijn “in het oog van de beschouwer”
 - Ze zijn subjectief
- Maar ze zijn deelbaar
 - en dus intersubjectief
- En bij menselijke schoonheid worden ze gedeeld met de beoordeelde ander, in interactie met de bekekenen

Samenvattend

Waarom schoonheid prettig is ...

Schoonheid is een prettig besef: het besef te passen bij de eigenheid van het/de Andere

... en de grondslag van het morele

In schoonheid *beseffen* we dat we die ervaring van passen, en dus iedere ervaring, met anderen kunnen delen